

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa Ł. P.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w Zwoleniu
o wynagrodzenie za pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 kwietnia 2024 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Radomiu o przekazanie sprawy do rozpoznania
innemu sądowi równorzędnemu na podstawie art. 44¹ § 2 k.p.c.

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Radomiu wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa Ł. P. przeciwko Sądowi Rejonowemu w Zwoleniu o zapłatę wyrównania wynagrodzenia za pracę oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że Sądem przełożonym zarówno nad Sądem Rejonowym w Zwoleniu, jak i Sądem Rejonowym w Radomiu jest Sąd Okręgowy w Radomiu. Mimo iż w rozpoznawanej sprawie nie znajduje zastosowania art. 44² k.p.c., to w ocenie Sądu Rejonowego okoliczności faktyczne sprawy skłaniają do wniosku, że dobro wymiaru sprawiedliwości i wzgląd na

społeczne postrzeganie Sądu jako bezstronnego może wskazywać na celowość rozpoznania sprawy przez inny sąd niż Sąd Rejonowy w Radomiu. Powód był asesorem sądowym i sędzią Sądu Rejonowego w Zwoleń, a zatem instancyjnie podlegającego Sądowi Okręgowemu w Radomiu, który jest jednocześnie sądem właściwym do rozpoznawania ewentualnych środków zaskarżenia od orzeczenia wydanego w tej sprawie. To natomiast może negatywnie wpływać na postrzeganie tych Sądów jako bezstronnych. W doktrynie prawa a także w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2019 r., poz. 1469 ze zm.) wskazano, że w sprawach, w których stroną jest były pracownik lub sędzia miejscowego sądu osoba taka jest w opinii społecznej podejrzaną o wykorzystywanie swoich rzeczywistych czy mniemanych kontaktów „o załatwienie swojej sprawy”. Sytuacje takie w oczywisty sposób obniżają prestiż wymiaru sprawiedliwości. Powyższe okoliczności przemawiają za przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Okoliczności wskazane przez Sąd Rejonowy w Radomiu przy przedstawieniu wniosku nie uzasadniają zastosowania art. 44¹ k.p.c., zgodnie z którym Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że instytucja uregulowana w art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od przewidzianej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. Wobec tego przepis ten powinien być interpretowany w sposób ścisły. W postanowieniu z dnia 11 września 2023 r., III CO 596/23 (LEX nr 3602900), Sąd Najwyższy stwierdził, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie

hipotetyczna (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2020 r., V CO 1/20, LEX nr 3162693 czy z dnia 12 stycznia 2024 r., III CO 1049/23, LEX nr 3652320). Nadużywanie instytucji przekazywania sprawy do sądu równorzędnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości może bowiem prowadzić do osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Ponadto podstaw do stosowania art. 44¹ k.p.c. nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2020 r., IV CO 19/20, LEX nr 3125078).

W rozpoznawanej sprawie jedyną okolicznością wskazaną we wniosku, uzasadniającą przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu, jest pozostawanie Sądu Rejonowego w Zwoleniu, w którym sędzią był powód oraz Sądu Rejonowego w Radomiu we właściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Radomiu, co powoduje, że ewentualne środki zaskarżenia od wydanego w sprawie orzeczenia byłyby rozpoznawane przez Sąd Okręgowy w Radomiu. W żadnej mierze okoliczność ta nie stwarza jednak rzeczywistego zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i ma wymiar czysto hipotetyczny.

Tym samym uwzględnienie wniosku z wskazanych powyżej przyczyn mogłoby właśnie zaburzać postrzeganie sądu jako organu bezstronnego i osłabiać zaufanie do sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania. Autorytet wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby instytucja przewidziana w art. 44¹ k.p.c. nie była nadmiernie wykorzystywana, bo umacniałoby to przekonanie obywateli, iż „sędziowie przy ferowaniu wyroków mogą nie być niezawisli”. Powód nie jest sędzią Sądu Rejonowego w Radomiu będącego miejscowo i rzeczowo właściwego do rozpoznania sprawy, a dochodzone przez niego roszczenie jest sprawą typową, bowiem wyrównania wynagrodzenia dochodzą sędziowie z innych sądów na terenie kraju.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ms]

